

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Petrákové a soudců Mgr. Pavla Riedlbaucha a JUDr. Vladimíry Čítkové ve věci

žalobce: **Stanislav Š.**, narozený dne xxx
bytem xxx, xxx
zastoupený advokátem Mgr. Josefem Smutným
se sídlem Třída míru 92, 530 02 Pardubice

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČ 00025429
se sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o zadostiučinění za nemajetkovou újmu, o odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 13. listopadu 2019 č. j. 14 C 175/2016-157

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve výroku o věci samé (ad I), pokud jím bylo rozhodnuto o úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč od 7. 7. 2016 do zaplacení, **mění** tak, že řízení se ohledně této části žaloby zastavuje, jinak se v tomto výroku a ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad II) **potvrzuje**.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 13. 11. 2019 soud I. stupně zamítl žalobu se žádostí, aby žalovaná byla uznána povinnou zaplatit žalobci částku 82 000 Kč s úrokem z prodlení 8,05 % od 7. 7. 2016 a úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč od 7. 7. 2016 (zřejmě myšleno do zaplacení – poznámka odvolacího soudu) (výrok I) a žalobci uložil povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 3 000 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok II).
2. Žalobce se domáhal původně zaplacení částky 328 000 Kč s příslušenstvím jako zadostiučinění za nemajetkovou újmu v důsledku trestního stíhání s tím, že byl zproštěn obžaloby. Tvrdil, že Policie ČR, Krajské ředitelství policie Pardubického kraje, Územní odbor Pardubice, Oddělení hospodářské kriminality zahájila usnesením z 5. 3. 2012 trestní stíhání žalobce pro přečiny zpronevěry podle § 206 odst. 1 a podvod podle § 209 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Dne 20. 6. 2012 podala státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Pardubicích na žalobce u Okresního soudu v Pardubicích obžalobu, řízení bylo vedeno pod sp. zn. 2 T 106/2012. Žalobce byl zproštěn obžaloby rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích, odvolání proti němu podané vzala státní zástupkyně zpět dne 10. 7. 2015, stíhání žalobce tak trvalo 41 měsíců. Po celou tuto dobu žalobce žil ve stresu projevujícím se nespavostí, ztrátou sebedůvěry a také zhoršením jeho zdravotního stavu, neboť trpí xxx xxx, z toho důvodu je v plném invalidním důchodu. Žalobce užíval antidepresiva, kvůli trestnímu stíhání mu majitelka domu v xxx, v němž měl nájem, tento nájem vypověděla. Výpovědí z nájmu bytu a samotným trestním stíháním se stal nerealizovatelným záměr žalobce podat návrh na převzetí nezletilého syna Jana do péče. Syn jej naopak začal odmítat. Žalobce požadoval finanční zadostiučinění za popsanou nemajetkovou újmu ve výši 8 000 Kč měsíčně, za 41 měsíců částkou 328 000 Kč. Nárok na zadostiučinění uplatnil u žalované, k jeho vyřízení nedošlo.
3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila a navrhla její zamítnutí. Učinila nesporným, že žalobce u ní dne 7. 1. 2016 uplatnil z důvodů v žalobě popsaných nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Žalovaná konstatovala, že v předmětném řízení bylo vydáno nezákonné rozhodnutí ve smyslu § 7 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – zkráceně OdpŠk, a za to se žalobci omluvila. Pro poskytnutí zadostiučinění v penězích neshledala důvod. Žalobce neprokázal přes výzvu vznik a tvrzenou intenzitu nemajetkové újmy z nezákonného rozhodnutí, po zhodnocení povahy trestní věci, délky trestního stíhání a následků způsobených trestním stíháním v osobnostní sféře stíhané osoby žalovaná dospěla k závěru, že konstatování vydání nezákonného rozhodnutí a omluva žalované za ně je přiměřeným zadostiučiněním.
4. Žalobce v průběhu řízení vzal žalobu zpět ohledně nároku na zaplacení 246 000 Kč s příslušenstvím, soud I. stupně usnesením ze dne 19. 5. 2017 čj. 14 C 175/2016 – 49, řízení co do částky 246 000 Kč zastavil. Rozsudek soudu I. stupně ze dne 5. 10. 2017 č. j. 14 C 175/2016-76 byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2018 č. j. 68 Co 29/2018-89 pro nepřezkoumatelnost zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení také s poukazem na to, že nebylo rozhodnuto o části předmětu řízení – o nároku žalobce na zaplacení úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč od 7. 7. 2016 do zaplacení.

5. S popisem svých skutkových zjištění, na něž odvolací soud v zájmu stručnosti svého rozhodnutí odkazuje, soud I. stupně v dalším řízení vycházel z toho, že trestní řízení bylo vůči žalobci zahájeno dne 5. 3. 2012 vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání pro podezření ze spáchání přečinů zpronevěry dle ust. § 206 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku a podvodu dle ust. § 209 odst. 1, odst. 3 trestního zákoníku. Dne 20. 6. 2012 podalo Okresní státní zastupitelství v Pardubicích obžalobu k Okresnímu soudu v Pardubicích, řízení bylo vedeno pod sp. zn. 2 T 106/2012, dne 29. 6. 2012 byl žalobce trestním příkazem odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v délce 12 měsíců s dohledem a zkušební dobou v délce 5 let a dále k náhradě škody. Žalobce podal proti trestnímu příkazu odpor. Dne 27. 6. 2013 byl vydán v pořadí první odsuzující rozsudek, ten byl na základě odvolání žalobce zrušen, dne 2. 4. 2014 byl vydán v pořadí druhý rozsudek soudu I. stupně, kterým byl žalobce opětovně odsouzen, i ten byl odvolacím soudem zrušen. Dne 2. 6. 2015 byl žalobce zproštěn obžaloby dle ust. § 226 písm. b) trestního řádu, proti rozsudku podal státní zástupce odvolání, posléze je vzala zpět a zprošťující rozsudek nabyl dne 10. 7. 2015 právní moci.

6. Takto objasněný skutkový stav věci soud I. stupně hodnotil s citací ust. § 1 a následujících OdpŠk a dospěl k závěru, že každé zahájení trestního stíhání negativně ovlivňuje osobní život stíhaného, a to bez ohledu na výsledek trestního stíhání; dvojnásob to však platí u těch, jež skončí způsobem, který potvrdí nevinu obviněného. Je sice pravda, že do okamžiku právní moci rozhodnutí o vině je třeba ctít presumpci nevinu, avšak samotný fakt trestního stíhání je pro obviněného převážně zátěží psychickou i finanční. Samotné zahájení trestního stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti. S poukazem na závěry nálezu Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006 sp. zn. IV. ÚS 428/05 a na ustanovení čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod a čl. 1 odst. 1 Ústavy ČR soud I. stupně v poměrech posuzované věci konstatoval, že vznik imateriální újmy není na místě presumovat, ale musí být prokázán, stejně jako intenzita újmy. Ve vztahu k žalobci hodnotil, že žalobce jako osoba do doby zahájeného trestního stíhání bezúhonná byl ohrožen trestem odnětí svobody do 2 let, uloženým ve formě podmíněného odkladu výkonu trestu. Dovodil, že žalobci nemajetková újma spočívající v zásahu do jeho osobnostních práv zahájením a vedením trestního stíhání nevznikla v takové míře, aby ji bylo nezbytně nutné odškodnit finančním zadostiučiněním. Celou situaci žalobce mohl vnímat úkorně, to samo o sobě nemusí odůvodňovat přiznání finanční satisfakce. S poukazem na nález Ústavního soudu ze dne 11. 10. 2006 sp. zn. IV. ÚS 428/05 soud I. stupně konstatoval, že je právem a povinností státu zajišťovat ochranu společnosti skrze vyšetřování podezření ze spáchání trestné činnosti a jednotlivec je povinen v určitém rozsahu omezení z tohoto vyplývající snášet, pokud však orgány činné v trestním řízení dospějí k pravomocnému rozhodnutí, které se posléze ukáže jako nezákonné, nebo si v průběhu trestního řízení počínají nezákonným způsobem či způsobem neslučitelným s ochranou základních práv, čítajíc v to nejen extrémní případy nelidského či ponižujícího zacházení, ale též případy průtahů v řízení, jedná se o postupy, kterými již porušují jednotlivá osobnostní práva, jejichž ochrana je garantovaná článkem 10 Listiny. V případě žalobce k žádným z takto zmíněných postupů nedošlo. Jakkoli zjevně trpěl subjektivní nepohodou po dobu 15 měsíců vedeného trestního stíhání, jeho subjektivní vnímání není nemajetkovou újmovou automaticky odškodnitelnou formou relutární satisfakce. Žalobce nebyl v průběhu trestního stíhání omezen na osobní svobodě, nebyl stíhán za trestnou činnost obecně vnímanou jako zavrženíhodnou, jeho trestnímu stíhání se nedostalo žádné negativní mediální publicity a nevyvolalo zásadnější dehonestující negativní ohlas v jeho okolí. Jeho prokázána nemajetková újma tak byla nepatrná. Soud I. stupně uzavřel, že konstatování zásahu do práv žalobce učiněné žalovanou tak je dostačujícím odškodněním újmy žalobce (žalovaná současně vyslovila žalobci omluvu za nezákonné rozhodnutí – poznámka odvolacího soudu). Žalobu proto zamítl.

7. O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (zkráceně o. s. ř.) s tím, že žalovaná má právo na paušální náhradu za 10 úkonů po 300 Kč podle vyhlášky č. 254/2015 Sb.
8. Proti rozsudku soudu I. stupně podal odvolání žalobce. Napadl jej v celém rozsahu s tím, že pokud byl zamítnut úrok z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč, soud I. stupně nevzal v úvahu, že tuto část nároku vzal žalobce zpět. Ve vztahu ke zbývajícimu rozhodnutí namítl, že rozsudek nebere zřetel na všechny podstatné okolnosti, průběh samotného trestního řízení, pro jehož zahájení vůbec neexistovaly podmínky. To se totiž opíralo jednak o neadekvátní zkreslený výklad písemné plné moci, jehož nepravdivost musela být zřejmá i průměrně vzdělané osobě – právnímu laikovi, jednak o nepodložené tvrzení o způsobené škodě. Soud I. stupně nevzal na zřetel, že když Okresní soud v Pardubicích přes tyto zjevné a fatální nedostatky vydal odsuzující rozsudek a když odvolací soud tento rozsudek zrušil a zavázal ho, jak dál postupovat, okresní soud se tím neřídil, opět vydal odsuzující rozsudek se stejnými vadami a obžalovaný (tj. žalobce v této věci) musel podávat další odvolání. Teprve po druhém zrušení napadeného rozsudku se dočkal řádného provedení všech důkazů, jejich náležitého zhodnocení, a tudíž zprošťujícího rozsudku. I potom však státní zástupkyně podala odvolání, které až téměř po měsíci vzala zpět. Podle žalobce se za daných okolností jak ze strany státní zástupkyně, tak Okresního soudu v Pardubicích, nejednalo o standartní posuzování jeho případné viny, ale celé trestní řízení mělo charakter šikany, což překračuje rámec, v němž by každý občan měl strpět úkony orgánů činných v trestním řízení. Z trestního spisu je patrné, že trestní oznámení podával Vladimír B., bratr Renaty Č., s níž žalobce po řadu let žil ve společné domácnosti a společně s ní podnikal, že Renata Č. se po ukončení jejich vztahu stala příslušnicí Policie ČR v xxx, že v trestní věci vypovídala proti žalobci jako svědkyně a že trestní oznámení bylo podáno v době, kdy mezi žalobcem a Renatou Č. probíhaly spory ohledně styku žalobce s jejich společným synem, nezletilým Janem. Žalobce navrhl, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek soudu I. stupně tak, že žalovaná je povinna mu zaplatit 82 000 Kč s úrokem z prodlení 8,05 % z této částky od 7. 7. 2016 do zaplacení a dále náhradu nákladů řízení. Dodal, že i kdyby neměl být ve věci úspěšný, za situace, kdy žalovaná uznala, že trestní stíhání bylo nezákonné, je ve smyslu ust. § 150 o. s. ř. naplněn důvod hodný zvláštního zřetele, pro který by žalované neměla být přiznávána náhrada nákladů řízení.
9. Žalovaná se k odvolání žalobce nevyjádřila.
10. Odvolací soud po zjištění, že odvolání žalobce bylo uplatněno včas, naplňuje požadavky ust. § 205 odst. 1 o. s. ř. a obsahuje odvolací důvod stanovený v ust. § 205 odst. 2 písm. g) o. s. ř., projednal je se souhlasem obou účastníků bez nařízení jednání (ust. § 214 odst. 3 o. s. ř.) a přezkoumal správnost rozhodnutí soudu I. stupně i řízení, které předcházelo jeho vydání (ust. § 212, § 212a o. s. ř.). Dospěl k závěru, že odvolání není důvodné, jakkoli soud I. stupně při rozhodnutí zčásti pochybil.
11. Soud I. stupně objasnil úplně skutkový stav věci a odvolací soud z jím zjištěného skutkového terénu vychází. Z obsahu spisu je bez pochyb, že žalobce v průběhu řízení omezil svůj nárok a vzal žalobu zpět o částku 246 000 Kč s příslušenstvím. Soud I. stupně na to sice reagoval usnesením ze dne 19. 5. 2017 č. j. 14 C 175/2016 – 49, řízení jím ale zastavil toliko co do částky 246 000 Kč, aniž by reflektoval, že žaloba je vzata žalobcem zpět také ohledně příslušenství této částky - úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč od 7. 7. 2016 do zaplacení. Na toto pochybení, neboť soud I. stupně tak nerozhodl o celém předmětu řízení, byl upozorněn v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 10. 5. 2018 č. j. 68 Co 29/2018-89. V novém – tomto

napadeném – rozsudku pak soud I. stupně sice o původně nerozhodnuté části nároku žalobce rozhodl, ale nedůvodně, protože i v této části byla žaloba vzata zpět v rámci dominantní zásady dispozice žalobce předmětem řízení, ohledně ní žalobu zamítl.

12. Odvolací soud v zájmu procesní ekonomie řízení a s ohledem na zjevnost pochybení postupu soudu I. stupně v této části řízení podle ust. § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. změnil rozsudek soudu I. stupně, pokud jím bylo rozhodnuto o úroku z prodlení ve výši 8,05 % z částky 246 000 Kč od 7. 7. 2016 do zaplacení, tak že řízení se ohledně této části žaloby zastavuje, a to ve smyslu ust. § 96 odst. 1 o. s. ř. s tím, že z obsahu spisu plyne, že žalobkyně vyslovila souhlas s celým rozsahem, v němž žalobce vzal žalobu zpět.
13. Dále se odvolací soud na podkladu odvolání žalobce zabýval tím, zda jednotlivé odvolací námitky žalobce jsou důvodné. Takový stav neshledal u poukazu na to, že pro zahájení trestního řízení neexistovaly podmínky. V tomto směru je, shodně se soudem I. stupně, třeba konstatovat, že stát je obecně povinen chránit občanskou společnost prošetřováním podezření ze spáchání trestné činnosti. Ve věci žalobce trestní řízení probíhalo a byla podána obžaloba, bylo vedeno trestní řízení. Není tak důvod pro závěr, že by trestní stíhání žalobce bylo jakkoli šikanozní. Důvodná není ani námitka, že by se Okresní soud v Pardubicích po kasaci svého prvního rozhodnutí ve věci odvolacím soudem neřídil závazným právním názorem odvolacího soudu. To, že státní zástupkyně podala v neprospěch žalobce odvolání proti zprošťujícímu rozhodnutí v posuzovaném řízení, bylo využitím jejího procesního práva, rozhodnutí o něm nijak nepřiměřeně neprodložitě běh posuzovaného řízení, po jeho vzetí zpět bylo posuzované řízení prakticky obratem skončeno. Subjektivní hodnocení postupu jak státní zástupkyně, tak Okresního soudu v Pardubicích není objektivním důvodem pro nárok na odškodnění žalobce, z provedeného dokazování nevyplývá nic, co by jakkoli svědčilo o zaujetí vůči žalobci z jejich strany. Jednání třetích osob, které žalobce v odvolání označuje – Vladimíra B. či Renaty Č. – by ani v případě své protiprávnosti nebyla konáním, jehož důsledky by bylo lze přičítat k tíži státu.
14. Odvolací soud se na podkladu soudem I. stupně zjištěného skutkového stavu ztotožnil s jeho závěrem, že trestní stíhání žalobce bylo nezákonné v situaci, kdy žalobce byl rozsudkem Okresního soudu v Pardubicích ze dne 2. 6. 2015 zproštěn obžaloby dle ust. § 226 písm. b) trestního řádu. Lze tedy přisvědčit tomu, že žalovaná odpovídá podle ust. § 7 odst. 1 OdpŠk žalobci za škodu tímto nezákonným rozhodnutím způsobenou. Shodně se soudem I. stupně ovšem odvolací soud dospěl také k závěru, že v poměrech zde posuzované věci je konstatování porušení práv žalobce v důsledku vydání nezákonného rozhodnutí o jeho trestním stíhání ze strany žalované a její omluva za takové jednání plně dostatečným a situaci odpovídajícím zadostiučiněním. Soud I. stupně v tomto směru důvodně hodnotil dopad nezákonného rozhodnutí do poměrů žalobce, správně posoudil, jaký trest žalobci reálně mohl hrozit, délku probíhajícího trestního stíhání (řízení) a důvod, pro nějž byl žalobce obžaloby zproštěn, a současně to, že žalobce nebyl omezen na svobodě, nešlo o stíhání vyvolávající obecné zavržení, že věc žalobce nebyla nijak medializována. Průkazů vlastního tvrzení o dopadu důsledků trestního stíhání do vztahů mezi žalobcem a jeho synem se žalobce výslovně vzdal již při částečném vzetí žaloby zpět. Za tohoto skutkového stavu lze zcela souhlasit se závěrem soudu I. stupně, že peněžitá forma zadostiučinění za nezákonné rozhodnutí není na místě.
15. O náhradě nákladů řízení soud I. stupně rozhodl podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř. se závěrem o plném věcném úspěchu žalované. Odvolací soud se s takovým hodnocením ztotožňuje. Jakkoli z obsahu spisu plyne, že žalobce zahájil spor podáním žaloby dne 11. 7. 2016 poté, kdy u žalované

uplatnil nárok na zadostiučinění za nemajetkovou újmu dne 7. 1. 2016 a kdy žalovaná do 6 měsíců od tohoto data o nároku žalobce nerozhodla, není současně sporu o tom, že žalovaná svým Stanoviskem ze dne 5. 9. 2016 konstatovala, že došlo k vydání nezákonného rozhodnutí, jímž bylo usnesení o zahájení trestního stíhání žalobce ze dne 5. 3. 2012, a za vydání tohoto nezákonného rozhodnutí se žalobci omluvila. Jakkoli žalobce posléze omezil své žalobní žádání podáním ze dne 23. 3. 2017, nereagoval na Stanovisko žalované ze dne 5. 9. 2016, nespokojil se s přiznaným zadostiučiněním ve formě konstatování vydání nezákonného rozhodnutí a omluvy za ně, ale pokračoval v řízení o zadostiučinění v penězích, což konečně byl jeho jediný žalobní požadavek. Nelze tak dovodit, že by žalovaná splnila po zahájení řízení to, co bylo žalobou žádáno, a tudíž zavinila, byť částečné zpětvzetí žaloby.

16. Podle ust. § 150 o. s. ř. jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nebo odmítne-li se účastník bez vážného důvodu zúčastnit prvního setkání s mediátorem nařízeného soudem, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat.
17. Žalobce pro výjimečné užití ust. § 150 o. s. ř. argumentoval tím, že žalovaná uznala, že trestní stíhání jeho osoby bylo nezákonné. Odvolací soud ve světle výše uvedeného, tedy v situaci, kdy žalobce od počátku řízení stavěl své žádání toliko na zadostiučinění v penězích, nespokojil se s konstatováním porušení svého práva, ani s omluvou za ně, ale naopak v řízení nadále dlouhodobě požadoval peněžní plnění, takový důvod naplněným nespátřuje. Jiné důvody, například na své straně, žalobce pro aplikaci citovaného zákonného ustanovení ani netvrdil, odvolací soud tak pro odepření zákonného práva na náhradu nákladů řízení žalované neshledal důvody.
18. Z uvedených důvodů odvolací soud rozsudek soudu I. stupně, kromě výše zmíněné změny, jako věcně správný podle ust. § 219 o. s. ř. potvrdil.
19. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř. s tím, že i v této fázi řízení byla plně úspěšná žalovaná, žádné náklady jí však nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak. Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.).

Pouze proti výroku o náhradě nákladů řízení **není** dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ o. s. ř.)

Praha 15. dubna 2020

JUDr. Ludmila Petráková v. r.
předsedkyně senátu